A°. 1832. N°. 24.

DONDERDAG DEN 22sten MAART.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Algemeene Secretarij.

Den 19 *Maart* 1832.

Bij besluit van den Gouverneur Generaal *ad int.*, dd. 17 dezer No. 235/213, goedgevonden zijnde dat, zoo lang niet zal voorzien zijn in de vervulling van den post van *eerste Commies* en *Gequalificeerde Kurator en Weesmeester*, bekleed geweest door nu wijlen JAN DE HEIJDER, de *eerste Commies*, G. S. DE VEER, thans ter Algemeene Secretarij werkzaam, provisioneel zal gedetacheerd worden ter Kuratele en Weeskamer, speciaal ten einde met en benevens den *tweeden Commies* en *gequalificeerde Kurator en Weesmeester* J. O. N. ENGELBRECHT, de belangen van dat Departement waar te nemen; zoo wordt van deze dispositie bij dezen kennis gegeven aan de belanghebbenden.

De Algemeene Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 21sten dezer, de Nd. Am. Brik *Sarah Ann*, Kapt. ABRAHAM ELWELL, van Glouchester.

ADVERTISSEMENTEN.

N. L. BRAAM, Exploicteur bij den Hove van *Civile en Criminele Justitie dezer Kolonie*, zal op Vrijdag den 23 Maart 1832, des morgens *negen* uren, ter Kastelenije van het Hof van *Civile en Criminele Justitie*, publiek bij Executie verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, aan de *Steenbakkers Gracht*, La. D. No. 632. aankomende BETJE ROSE DE LEON. en

De Neger WALKENSTEIN, aankomende JOSEPH TELLES.

Paramaribo den 16 *Maart* 1832

WIJKMEESTEREN der Wijk La. B, zullen ingevolge Publicatie dato 5 Maart 1828, en gepubliceerd den 6den daaraanvolgenden, met hunne jaarlijksche omschrijving der vrije Personen, in hunne Wijk woonachtig, op den 26 Maart eerstkomende, een aanvang nemen, waarmede bij deze het geëerd Publiek wordt kennis gegeven, ten einde zich naar de bepalingen bij gemelde Publicatie te kunnen gedragen.

Paramaribo den 20 *Maart* 1832.

De Wijkmeesteren voornoemd,
G. C. VAN MEERTEN.
C. A. RICHTER.

☞ VERGADERING der Leden van de *SURINAAMSCHE SOCIETEIT*, op *Zaturdag* den 24sten Maart 1832, des avonds ten 7 uren,

Ter behandeling van Huishoudelijke zaken, aftreding van tegenwoordige Bestuurderen en verkiezing van een nieuw Bestuur; — wordende de Leden verzocht, zoo veel mogelijk, *present* te zijn.

De ondergeteekenden, in relatie als Executeuren, van nu wijlen den Heer A MALMBERG Az., zullen op aanstaande Dindsgdag, den 27sten Maart e. k., des namiddags ten *vier* uren, publiek verkoopen, door- en ten Huize van den Vendumeester A. SALOMONS, de navolgende *EFFECTEN*, aankomende opgemelde Boedel, als:

1°. De Plantagie *NIEUW ROELAND*, liggende in het opvaren aan de regterhand in de rivier *beneden Commewijne*, tusschen de Plantagien *Breedevoort* en *Schoonoord*; met al deszelfs bepootingen en beplantingen, alsmede de daarop staande GEBOUWEN, zijnde zoo goed als nieuw vertimmerd, en deszelfs kapitale Steenen LOOS - SLUIS.

2°. Een hecht, sterk en weldoortimmerd, onlangs nieuw gebouwd Koopmans *HUIS* en *ERF*, staande en gelegen op den hoek van de *Waterkant* en *Keizer Straat*, bekend onder La. A. No. 33, thans bewoond door de Heeren GEBROEDERS REELFS.

3°. Een hecht, sterk en weldoortimmerd Heeren *HUIS* en *ERF*, staande en gelegen aan de *Heeren Straat*, bekend onder La. A. No. 16 *bis*, thans bewoond door den WelEdele Gestr. Heer Mr. P. FIERS SMEDING.

Zullende de koop conditien *acht* dagen vóór den verkoopdag, ten huize van den Vendumeester A. SALOMONS ter *visie* liggen.

Verder zullen zij, over 14 dagen, de juiste dag nader te bepalen, door bovengenoemden Vendumeester laten verkoopen:

1°. Den Grond *ALTONA*, met het daarop staande GEBOUW; en de daaraan behoorende koppen SLAVEN, gelegen in de *Para Kreek*.

2°. Het *HUIS* en *ERF*, staande aan de *Saramacca Straat*, bekend onder La. D. No. 527, vroeger door den overledene bewoond.

Paramaribo den 16 *Maart* 1832.

HENDK. GOUDMAN qq.
J. NOORDBERGH qq.

De ondergeteekende brengt bij deze ter kennisse van het publiek, dat hij den Heer J. R. RIJHINER, tot zijne generale gemagtigde heeft aangesteld.

Paramaribo den 15 *Maart* 1832.

B. H. BOULTER.

A. C. GILLARD, is van voornemen deze Kolonie te verlaten.

Aanteekeningen betrekkelijk de Gouverneurs Generaal van Neêrlandsch Oost-Indische Bezitingen.

(*Ingezonden.*)

(*Vervolg van No.* 23.)

XXV.

ADRIAAN VALCKENIER, —1737—1741, was geboortig van *Amsterdam*, komende in 1725 te *Batavia* als 2de commies, in het volgende jaar werd hij eerste commies, en in 1730 buitengewoon raad van Indie, zijnde 3 jaren later tot directeur generaal aangesteld, wordende na het overlijden van PATRAS, den 3 Mei 1737 tot gouverneur generaal verheven, in welke betrekking hij den 28 September van dat jaar voorgesteld werd.

VALCKENIER wilde eene reis naar het vaderland doen, en vertrok den 6 November 1741 van *Batavia*, maar aan *de Kaap de Goede Hoop* gekomen zijnde, werd hij gearresteerd, moetende op last zijner principalen (welke er de lucht van hadden) ter verantwoording van zijn gehonden gedrag naar de Oost worden terug gezonden; zijn proces duurde verscheidene jaren, en is nimmer uitgewezen, daar hij gedurende den tijd dat hetzelve hangende was, in zijn gevangenis op het kasteel te *Batavia* overleed.

Hij was een brutaal, zeer onverstandig en doordrijvend regent, en had zijn ontslag, en hoog gaande onaangenaamheden, hoofdzakelijk te wijten aan zijn zoo wrede, als onberedeneerde handelwijze in den chineschen opstand (1740) als mede aan het geweldadig arresteren der raden, van Indie, — hebbende hij deze raden vervolgens (zijnde VAN IMHOFF, DE HAAZE en VAN SCHENNE) als gevangenen naar het vaderland gezonden, ten gevolge van welke hij op zijne reis aan *de Kaap* in verzekerde bewaring genomen werd; moetende zich over deze zijne handelwijze, en de moord der Chinezen verantwoorden; echter is de acte van beschuldiging, benevens het geheele pleitgeding voor de wereld verzwegen, hetwelke tot allerlei beschuldiging en verdediging bij het publiek aanleiding heeft gegeven.

XXVI.

JOHANNES THEDENS, —1741—1743. — Van deze gouverneur is weinig bekend, hij was geboortig van *Friederich-Stad*, en dus een *Deen* van afkomst, (deze stad in het hertogdom *Sleeswijk*, werd in 1621 door eenige uitgewekene nederlandsche remonstrantsche familien, op de hollandsche wijze gebouwd.)

THEDENS kwam in 1698 met het schip *l'Union* als soldaat te *Batavia*, diende nog 4 jaren in die betrekking, en liep vervolgens van 1702 tot 1736 met veel fortuin de aanzienelijkste civiele betrekkingen door, tot dat hij den 6 November 1741 tot gouverneur generaal aangesteld werd, zijnde den 28 Mei 1743 als zoodanig ontslagen; hij was door zijn langdurig verblijf te veel geaclamateerd, om te repatriëren, en stierf aldaar den 19 Mei 1748.

Het was onder zijne regering dat de vaart van *Ansjol* aan de oostzijde van *Batavia* gegraven werd.

XXVII.

GUSTAAF WILLEM Baron VAN IMHOFF, — 1743.— 1750, was geboortig van *Leer* aan de *Eems* in *Oost Vriesland*, wordende bij de Oost-Indische kompagnie geplaatst, en vertrok met het schip *Cockenge* als 2de kommies naar *Batavia*, alwaar hij in 1725 arriveerde, wordende in 1730 tot waterfiscaal benoemd, en in 1733 tot extaa ordinair raad van Indie, vertrekkende in 1736 als gouverneur naar *Ceilon*; hier vestigde hij eene boekdrukkerij, en deed de bijbel in de cingallischen taal in het licht verschijnen, ook zond hij het gebed des Heeren in de malabaarsche taal naar *Tranquebaar*, van hier keerde hij weder naar *Batavia*, van waar hij in 1737 naar de Nederlanden vertrok, zijnde vervolgens als gewoon raad naar *Batavia* terug gezonden.

Den heer VALCKENIER in de Nederlanden het verlangde ontslag hebbende bekomen, werd VAN IMHOFF aldaar den 2 December 1740 tot gouverneur generaal aangesteld (ofschoon dit alles in Indie onbekend was); echter werd VAN IMHOFF den 6 dier zelfde maand door VALCKENIER te *Batavia* gearresteerd, en met de andere raden gevankelijk naar Holland gezonden, vertrekkende den 12 Januarij 1741 van *Batavia's* reede; in de Nederlanden gekomen, bewilligde hij den 13 December 1741 in het aan hem opgedragene bewind van Nederlandsch Indie, hetwelke den 26 April des volgende jaars door Haar Hoog Mog. geapprobeerd werd.

VAN IMHOFF, vertrok dan den 29 October 1742 als gouverneur generaal uit *Texel*; en kwam den 21 Januarij 1743 aan *de Kaap*, en den 23 Mei daaraan volgende te *Batavia*, alwaar hij op den 28 dier maand ingehaald, en gehuldigd werd.

Onder zijne regering werd de vorst van *Madura* sterk bestreden, zoo dat de Madurezen, en Baliërs, een getal van 3170 muitelingen verloren, ook ontstonden er onder de regering van VAN IMHOFF voor hem

zeer onaangenaame klagten aan H. H. M.; de eerste kwam van het hof van *Madrid*, hebbende de spaansche gezant de *Marquis* D'EL PUERTO in 1747 aan H. H. Mog. eene in zeer sterke bewoordingen geschrevene memorie ingediend, waarin de Spanjaarden zich beklaagden, en eene zakelijke voldoening eischten, ter zake eener togt welke de gouv. gener. VAN IMHOFF had doen ondernemen op de zuid-kust van *Nieuw-spanje* met oogmerk, zoo als de gezant beweerde, om hier een ongeoorloofden koophandel te drijven, en de openbare vijanden der spaansche kroon te begunstigen; — De algemeene staten gaven hierop ten antwoord, dat zij niets vuriger wenschten dan de goede verstandhouding, met zijne catholijke Majesteit, dat zij van deze memorie reeds kennis hadden gegeven aan de bewindhebberen der O. I. maatschappij, hebbende voor het overige zulke maatregelen genomen, welke de klagten van zijne cathol. maj. zouden doen ophouden. Het spaansche hof bleef intusschen op het straffen van den *Baron* VAN IMHOFF aanhouden, echter deed de spoedig hierop gevolgde dood van den Holl. gouv. gener. bij de afgelegenheid der Indiën deze geschillen zonder eenig gevolg ten einde lopen.

Andere klagten kwamen van de zijde der engelschen; — den 17 Januarij 1748 zond de *Graaf* VAN SANDWICH eene memorie van klagten aan de staten in, dat eenige bevelhebbers van hollandsche fortéressen in de oost, de vrije vaart, en koophandel der engelsche natie stremden, en hun op alle onzijdige plaatsen tegenwerkten, — den 24 November 1749 kwam er eene bijna gelijkluidende klagte van de *Graaf* VAN HOLDERNESS ter tafel, met bijvoeging van het ombrengen der manschappen van twee chineesche vaartuigen welke op de kust van *Sumatra* waren komen handelen; — de staten hebben de eng. dan in beide gevallen voldoening gegeven, en de moordenaren der chinezen te *Batavia* doen straffen.

De staten generaal hadden VAN IMHOFF den 23 Maart 1748 tot generaal over de infanterie aangesteld, en hem tevens tot stedehouder van den prins van oranje verheven, zijnde aan WILLEM IV door de O. I. maatschappij, en het gemeene best, het oppergezag der Nederlandsche koloniën opgedragen, hetwelke den 22 Junij 1750 zeer prachtig te *Batavia* gevierd werd. VAN IMHOFF was zoo wel in de oost, als in het Moederland zeer gezien, en werd algemeen als een verstandig, en godvruchtig regent geprezen, — hij overleed te *Batavia* den 1 November 1750, zijnde in de Holl. kerk begraven. (*)

XXVIII.

JAKOB MOSSEL, — 1750 — 1761, was geboortig van *Enkhuizen* komende in 1720 als klerk te *Batavia*, zijnde in 1732 nog slechts 2de kommies; wordende 4 jaren later eerste en in 1738 hoofd kommies; in 1740 werd hij gouverneur van *Choromandel*; — in 1744 extra ordinair en in 1746 gewoon raad van Indie, — wordende kort hierna directeur generaal, en den 1 Nov. 1750 gouverneur generaal ad interem, zijnde den 24 Julij 1752 als gouverneur generaal geïnstalleerd, en den 25 April 1754 door Hun Hoog Mog. tot generaal over de infanterie aangesteld; hij overleed te *Batavia* den 15 Mei 1761.

Onder het bestuur van MOSSEL zijn de actien van 500 tot 600 gestegen, (†) ook heeft hij volgens MARTINET de Oostersche pracht en weelde merkelijk beteugeld. — Hij spaarde zelfs zijne eigene schatten niet om de landbouw, nijverheid en industrie aan te moedigen, ten gevolge van welke de suiker-molens (zoo noemt men daar de fabrijken wanneer men van suiker-plantaadjes spreekt) onder zijne regering aanmerkelijk vermeerderd zijn, ook heeft hij de handel op *China* veel vermeerderd, en diens bloei en welvaart doen toenemen; terwijl hij behalve de hazen en patrijzen, tevens de zoo schadelijke musch op *Java*, heeft laten overbrengen.

XXIX.

PETRUS ALBERTUS VAN DER PARRA, — 1761 — 1775, opvolger van MOSSEL, was geboortig van *Columbo* op *Ceilon*, hebbende Europa nimmer gezien, den 15 Mei 1761 werd hij aangesteld tot gouv. gener. en den 29 Sept. 1763 als zoodanig bevestigd; onder zijne regering rigte den heer MOHR te *Batavia* een fraaije sterre-schouwplaats op, hij had als gouverneur zijn verblijf te *Weltevreden*, maar woonde aan de weg van *Jaccatra*, in een huis thans aan zekeren MICHIELS toebehoorende, alwaar hij in Oct. 1767 door den fransche zee-voogd BOUGAINVILLE bezocht werd, en overleed hier den 28 Dec. 1775, van zijne verrigtingen, niet tegenstaande hij 14 jaren gouv. gener. was, is weinig bekend.

XXX.

JEREMIAS VAN RIEMSDIJK, — 1775 — 1777, was geboortig van *Utrecht*, alwaar zijn vader predikant was, en ging als sergeant uit de Nederlanden, hij werd den 28 December 1775 tot Gouverneur Generaal verheven, zijnde in het volgende jaar als zoodanig bevestigd; — hij overleed na eene langdurige ongesteldheid den 3 October 1777 te *Batavia*; in welkers omtrekken derzelver nakomelingen nog aanzienelijke landgoederen bezitten.

(*Het vervolg hierna.*)

Een inwoner van Aix, M. Saillier, is meester van een groot aantal schriften op papijrus. M. Champollion de jonge, heeft deze kostbare verzameling onderzocht en ontdekt dat twee rollen van papijrus de geschiedenis der oorlogen van Sesostris de Groote behelzen. Dit handschrift is gedagteekend van het negende jaar der regering van dezen Koning. Sesostris Rhamses, of de groote, volgens de berekening van Duitsche tijdrekenkundigen, leefde in in den tijd van Mozes; hij was de zoon zoo als men geloost van die Pharao, die, bij het vervolgen der Joden in de Roode Zee stierf. Dit handschrift dat, na drie en dertig eeuwen van vergetelheid door M. Champollion als door mirakel weder gevonden is, kan betrekkelijk deze groote gebeurtenissen uit de heilige geschiedenis, omstandige verhalen geven, wanneer de ontcijfering der hieroghfen gelukt.

Den 2den Augustus des verleden jaars heeft het akademische genootschap van Aix eene verhandeling van M. Saillier over deze ontdekking aangehoord. Wij voegen nog het volgende bij; dat de onderzoekingen die M. Champollion te Egipte gedaan heeft, zijne gedachten over eenige punten van de geschiedenis van dit land gewijzigd heeft, als mede over de orde van opvolging zijner oude koningen bepaalt. Hij denkt thans dat Sesostris niet Ramasses de Groote is, maar Ramasses-Meiamun, stichter van het 19de stamhuis. Hoe het ook zijn moge, in zijn onderzoek vindt men nieuwe en talrijke bijzonderheden die hij gedurende zijne reis verzameld heeft, nopens de bevestiging van daadzaken die men in den bijbel vindt. Deze oudheidkundige heeft het portrait van Sesochis wedergevonden, stichter van het 22ste stamhuis, (de Sesak van onze heilige boeken) in een basrelief dat betrekking heeft op den inval van deze monarch in Judea. (*Overgenomen.*)

Mengelwerk.

DE BEMOEIALLEN.

Voor eenige dagen ging ik naar Luxemborg; mijne wandeling volbragt hebbende, nam ik plaats op eene bank, om 'er op mijn gemak uit te rusten. Ik had niet lang gezeten, of 'er zetten zich twee vrouwen, die er welgemaakt uitzagen, naast mij neer, die ik weldra gewaar wierd, dat zusters waren, en in onderscheiden plaatsen woonden. Apropos, zeide de een van de twee, weet gij al dat de heer P... zijn dochter uittrouwt. Ja; antwoordde de ander, en ik weet ook, dat hij een zeer zot paard berijdt, hij geeft tot een huwelijks goed zestig duizend Livres, en neemt in zijn geslacht eene, die geen twee honderd Livres rente heeft en de veertig jaren reeds is gepasseerd. — Waarlijk dit is belagchelijk! *maar ik bemoei mij nooit met de zaken van anderen.*

Ik ook niet, hervatte de andere; maar het is, om dat men voorwend, dat hij deze dochter niet bemint, en 'er zich van tracht te ontdoen om vervolgens zelf te trouwen. Men zegt het, en geeft zelfs voor, dat hij, na den dood van zijne vrouw, de broederschap heeft geschonden; en zijne kinderen te kort gedaan, om eene hoer te trouwen, die hij sedert langen tijd gehad heeft, en die hem ten gronde zal brengen; maar dat raakt hem; *ik bemoei mij nooit met de zaken van anderen.*

Die arme heer F... is dan dood? — Ja, men heeft hem zeer armlijk begraven: — Die arme man heeft zijn gantsche leven zeer zuinig geleefd, zijn goed bespaard, en waarom? Om zijne schraapzuchtige Erfgenamen rijk te doen worden; die zich nu met zijn goed vermaken, en niet anders zullen doen, dan zijne gedachtenis onteeren. — Dat is wel waar: het was der moeite wel waardig, om zich van het noodige te onthouden; maar het raakte hem; *ik bemoei mij nooit met de zaken van anderen.*

De heer B... heeft een ambt voor zijn zoon gekocht; maar hoe heeft hij 't gedaan, hij was voorleden jaar op het punt, om, gelijk zijn oom, bankeroet te gaan. — Er is hoop, dat hij dezen jongeling zal uittrouwen, een meisje voor hem krijgen, en iemand bedriegen. Let 'er op; *maar ik bemoei mij nooit met de zaken van anderen.*

Deze kinderen van den Marquis L... hebben een verschrikkelijk proces; de moeder heeft ongelijk; maar de kinderen zijn evenwel niet buiten alle naspraak. Deze zaak zal hen ten gronde brengen; *maar ik bemoei mij nooit met de zaken van anderen.*

Na een gesprek van dien aard, dat al vrij lang duurde, gingen deze twee bemoeiallen heen; en ik wierd gewaar, dat het twee van die babbelaarsters waren, welke hun leven doorbrengen met van anderen kwaad te spreken; terwijl het woord, *ik bemoei mij nooit met de zaken van anderen*, in hun mond bestorven is.

(*Overgenomen.*)

EDELE DENKWIJZE VAN EEN' MAROKKAANSCHEN KEIZER.

Het was gebruikelijk, dat men voor SIDI MUHAMED, Keizer van *Marokko*, niet anders verscheen, dan blootsvoets. Eene Bezending van wege den *Europeschen* Koophandel weigerde, zich aan deze plegtpleging te onderwerpen. Men berigtte zulks den Keizer. »Wat doet de *Muzelman*," vroeg de Keizer, »eene Moskee binnentredende?" — »Hij ontschoeit zich." — »Wat doet de *Christen*, bij het ingaan eener Kerk?" — »Hij ontdekt zijn hoofd." — »Welnu!" sprak de Vorst, »mag ik van hem eenig ander blijk van eerbied vorderen, dan hetgene hij der Godheid toebrengt?" — En hij ontving het Gezantschap.

(*Overgenomen.*)

HET MANWIJF.

Koningin CATHARINA vlugtte met haren Gemaal, den Koning van *Navarre*, (door FERDINAND van hunne Staten beroofd) en sprak op deze vlugt tot hem: »Mijn Gemaal! wij zouden ons Koningrijk niet verloren hebben, indien *gij* Koningin, *ik* Koning geweest ware."

(*Overgenomen.*)

(*) De Holl. kerk, heeft de zoogenaamde *kruis-kerk* ter zelfde plaatse aan de west zijde van het stadhuis plein vervangen, de eerste werd in 1640, de laatste in 1733, gebouwd; ook werd onder den regering van VAN IMHOFF van 1747 — 1749 de luthersche kerk gebouwd.

(†) Zie het meer aangehaalde werk van J. P. J. DU BOIS, 's Hage 1763, pag. 317.

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.